

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گنجینه اسرار

(سیری در موضوع ازدواج و زندگی مشترک)
به عنوان پیوند اسرارآمیز دو عالم اکبر در نظام آفرینش)

مؤلف: حسین علیپور

ناشر: انتشارات راه فطرت

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۴۰۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: اعتماد قم

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۹۴۱۸-۰-۶

مرکز بخش: ۰۲۵۳۸۷۴۲۹۹۴ - ۰۹۹۳۴۴۴۴۵۷۳

تارفا: www.Rahefetrat.com

پست الکترونیکی: info@rahefetrat.com

شناسه فضای مجازی: @RaheFetrat

سامانه پیام کوتاه: ۷۲ ۸۶۶۶ ۳۰۰۰

سرشناسه: علیپور، حسین، ۱۳۳۴-

عنوان و نام پدیدآور: گنجینه اسرار: سیری در موضوع ازدواج و زندگی مشترک به عنوان پیوند اسرارآمیز دو عالم اکبر

در نظام آفرینش / مؤلف حسین علیپور

مشخصات نشر: قم: راه فطرت، ۱۴۰۵.

مشخصات ظاهری: ۱۲۵ ص، ۵/۱۴×۵/۲۱ س. م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۹۴۱۸-۰-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۲۵؛ همچنین به صورت زیرنویس.

عنوان دیگر: سیری در موضوع ازدواج و زندگی مشترک به عنوان پیوند اسرارآمیز دو عالم اکبر در نظام آفرینش.

موضوع: زناشویی (اسلام) -- Marriage -- Religious aspects -- Islam

همسرگزینی -- جنبه های مذهبی -- اسلام -- Mate selection -- Religious aspects -- Islam

زناشویی -- ارتباط -- جنبه های مذهبی -- اسلام -- Communication in marriage -- Religious aspects -- Islam

زناشویی -- اختلاف -- جنبه های مذهبی -- اسلام -- Marital conflict -- Religious aspects -- Islam

زناشویی (اسلام) -- احادیث -- Marriage -- Religious aspects -- Islam -- Hadiths

زناشویی در قرآن -- Marriage in the Qur'an

روابط زن و مرد -- جنبه های مذهبی -- اسلام -- Man-woman relationships -- Religious aspects -- Islam

روابط زن و مرد در قرآن -- Marriage in the Qur'an -- Man-woman relationships -- Religious aspects -- Islam

رده بندی کنگره: BP۲۵/۵

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۷۲۵

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۴۸۶۹۲۹

گنجینه اسرار

سیری در موضوع ازدواج و زندگی مشترک
به عنوان پیوند اسرار آمیز دو عالم اکبر در نظام آفرینش

پیشگفتار

حضرت آیت الله العظمی شهید امام خامنه‌ای رحمته الله علیه می‌فرمایند:

«پیوند ازدواج و زناشویی، یکی از نعمات بزرگ الهی و یکی از اسرار آفرینش است و یکی از موجبات بقا و ماندگاری و صحت و صلاح جوامع است.^۱ ازدواج، درحقیقت دروازه ورود به تشکیل خانواده است و تشکیل خانواده، اساس همه تربیت‌های اجتماعی و انسانی است.»^۲

✽ ازدواج، پیوند میان دو عالم اکبر و بستی برای سیر و سلوک الی الله در هندسه معرفتی اسلام و نگاه توحیدی به عالم هستی، انسان آینه تمام‌نمای تجلیات پروردگار و خلیفه الله در زمین است. حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام در کلامی نورانی می‌فرمایند: «... وَفِيكَ أَنْطَوَى الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ»^۳؛ انسان تنها یک کالبد مادی نیست، بلکه روحی است نفخه‌یافته از روح الهی که ظرفیت بی‌نهایتی برای تخلق به اخلاق الله و صعود در مراتب کمال دارد.

هنگامی که دو انسان - دو عالم اکبر - در سایه سار حکمتی الهی و در قالب سنت مقدس ازدواج به یکدیگر پیوند می‌خورند، رویدادی بسیار بزرگ‌تر از رفع نیازهای غریزی یا بقای نسل رقم می‌خورد. این

۱. کتاب زن و خانواده، ص ۲۴، بیانات امام شهید در مراسم اجرای صیغه عقد؛ ۱۳۷۹/۱۲/۱۵.

۲. کتاب زن و خانواده، ص ۸۲، بیانات امام شهید در مراسم اجرای صیغه عقد؛ ۱۳۷۴/۵/۱۸.

۳. در وجود تو عالم اکبر پیچیده شده است. دیوان امام علی علیه السلام، ج ۱، ص ۱۷۵.

پيوند که قرآن کریم از آن با عنوان «مِيثَاقًا غَلِيظًا»^۱ یاد می‌کند، تمازج دوروح و آغاز سفری مشترک برای رسیدن به مقام قرب الهی است. در این نگاه، خانواده نهاد و بستری است که خداوند آن را «گنجینه اسرار» قرار داده تا انسان‌ها در کوره حوادث و تعاملات آن، خالص شوند و گوهر بندگی خود را به فعلیت برسانند.

در عصر حاضر که نگاه‌های مادی‌گرایانه و تقلیل‌گرا، حقیقت‌والای انسان و نهاد خانواده را به مسلخ روزمرگی و نیازهای سطحی کشانده‌اند، بحران‌های هویتی و فروپاشی‌های اخلاقی در خانواده‌ها شدت گرفته است. ریشه این بحران‌ها در غفلت از حقیقت و هدف‌غایی‌آفرینش است.

کتاب «گنجینه اسرار» در قامت یک راهنمای تربیتی، تلاش می‌کند تا پرده از همین غفلت‌ها بردارد. این اثر، ازدواج را نه یک قرارداد ساده اجتماعی، بلکه یک «مدرسه انسان‌سازی» و بستری برای تربیت نفس معرفی می‌کند. خواننده در این کتاب می‌آموزد که مدیریت موفق زندگی مشترک، پیش و بیش از مهارت‌های ظاهری، نیازمند بصیرت باطنی و معرفت به جایگاه خلیفه‌اللهی انسان است. بنابراین یکی از ناب‌ترین مفاهیم معرفتی کتاب، پرداختن به موضوع «تزکیه نفس» به عنوان هدف اصیل ازدواج است. انسان‌ها در تنهایی و خلوت، غالباً از عیوب خویش غافل‌اند. ازدواج، آینه‌ای شفاف در برابر انسان قرار

---

۱. وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا: و چگونه آن را پس می‌گیرید در حالیکه [با آمیزش جسمی، تماس روحی و معاشرت] به یکدیگر رسیده‌اید، و آنان از شما [به وسیله قرارداد ازدواج] پیمانی محکم گرفته‌اند. سوره نساء: آیه ۲۱

می‌دهد. اصطکاکات زندگی مشترک، عرصه‌ای است تا رذایل پنهان نفس همچون منیت، عجب، کبر و بی‌طاقتی و سایر رذایل پنهان رخ بنمایند. مؤلف تأکید می‌کند که خداوند این محیط را فراهم آورده تا انسان با این رذایل روبه‌رو شود و برای کسب رضای خدا از رهگذر صبر، ایثار، گذشت و مدارا با همسر، زنگارهای نفس را بزدايد و به مقام والای «نفس مطمئنه» نائل گردد.

این کتاب درشش گفتار تنظیم شده است؛ گفتار اول با عنوان «انگیزه و هدف اصلی ازدواج» بر این مطلب تأکید دارد که در نگاه اسلام و معرفتی، اگر ازدواج صرفاً پاسخی به غرایز طبیعی، نیازهای عاطفی سطحی یا فشارهای اجتماعی باشد، پایه‌های آن بر شن‌زاری لغزان بنا شده است. هدف اصلی و انگیزه غایی ازدواج در بینش اسلامی، «تقرب الی الله»، تزکیه نفس و یاری رساندن به یکدیگر برای رسیدن به مقام عبودیت است. ازدواج بستری است تا دو انسان مؤمن با پیوندی الهی، منیت‌های خود را ذبح کرده و زمینه را برای تجلی اسما و صفات پروردگار در وجود خویش فراهم سازند.

در گفتار دوم با عنوان «انتخاب همسر»، معیارهای انتخاب همسر از منظر اسلام و اکاوی می‌شود. کتاب تأکید می‌کند که چون غایت ازدواج تکامل معنوی است، همسر باید «کفو» و هم‌تراز اعتقادی و اخلاقی انسان باشد. در این ساحت، اصالت خانوادگی، حسن خلق، تقوا و ایمان، بر معیارهای مادی، ثروت و زیبایی ظاهری پیشی می‌گیرند.

گفتار سوم با عنوان «نقش و جایگاه زن و مرد در خانواده» به جایگاه

نقش‌ها در نظام خانواده اسلامی می‌پردازد. خداوند متعال با حکمت بالغه‌اش، تکالیف و حقوقی متناسب با فطرت و خلقت زن و مرد وضع کرده است. در این نگاه، تفاوت نقش‌ها و استعدادها به معنای برتری جوهری یکی بردیگری نیست، بلکه تجلی تقسیم کار الهی برای حفظ تعادل و سکینه در خانواده است. مرد با پذیرش مسئولیت قوامیت، تکفل معاش و ایجاد امنیت را بر عهده می‌گیرد و زن با بهره‌مندی از لطافت روحی و عاطفی، کانون مهرورزی، آرامش بخشی و تربیت فرزند را مدیریت می‌کند. شناخت دقیق این جایگاه‌ها مانع از فرسایش روانی زوجین می‌گردد.

گفتار چهارم با عنوان «ریشه مشکلات و اختلافات خانوادگی» با رویکردی معرفتی و آسیب‌شناسانه، ریشه تعارضات زناشویی را نه صرفاً در عوامل بیرونی، بلکه در درون انسان‌ها و رذایل اخلاقی جست‌وجو می‌کند. منیت، خودمحوری، تکبر، عجب، عدم‌گذشت و غفلت از یاد خدا، آتش بیار معرکه‌های خانوادگی هستند. در این بخش تبیین می‌شود که چگونه نفس اماره با بزرگ‌نمایی خطاهای همسر و توجیه عیوب خویش، بذرکینه را می‌کارد.

در گفتار پنجم با عنوان «نقش اصلاح اعتقادات در حل مشکلات خانوادگی»، راهکار حل بحران‌ها در عمق جان و در «اصلاح نظام باوری و اعتقادی بر پایه فطرت توحیدی» نهفته است. تقویت توحید، توکل، رضا به قضای الهی و صبر، ظرفیت روحی انسان را چنان وسعت می‌بخشد که در برابر نامایمات صبوری پیشه می‌کند. در این نگاه اصیل، اصلاح رابطه با خداوند، منجر به اصلاح رابطه با خلق و

همسر خواهد شد.

گفتار پایانی با عنوان «سلوک قرآنی زن و مرد» ثمره عملی مباحث پیشین است. در این بخش، سبک زندگی و سلوک روزمره زوجین بر اساس آیه ۲۵ سوره مبارکه احزاب ترسیم می شود. داشتن صدق واقعی، خشوع و صبر و روزه داری حقیقی در سلوک زن و مرد، از مباحث این گفتار به شمار می روند.

کتاب «گنجینه اسرار» به ما یادآوری شود که خانواده، یک معبد مقدس برای عبادت حق تعالی در متن زندگی است. با مطالعه این اثر درمی یابیم که با استعانت از الطاف الهی و آراسته شدن به فضایل اخلاقی، می توان از مسیر پرفراز و نشیب ازدواج، معراجی ساخت برای رسیدن به مقام قرب الهی و چشیدن حلاوت بندگی در سایه مهر و رحمت متقابل.

إن شاء الله خداوند متعال این اثر را به لطف و رحمت بی پایانش، مقبول درگاه خود و مشمول عنایات خاصه حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه قرار دهد. در پایان، از خوانندگان گرامی تقاضا می شود هرگونه انتقاد، پیشنهاد یا نظری که به ارتقای کیفیت این اثر و آثار مشابه کمک می کند، از طریق راه های ارتباطی با انتشارات راه فطرت در میان بگذارند. نظرات ارزشمند شما چراغ راه ما برای بهبود و گسترش فعالیت های آتی خواهد بود إن شاء الله.

انتشارات راه فطرت

اردیبهشت ماه ۱۴۰۵ ه.ش

فهرست

✦ گفتار اول ◦ انگیزه و هدف اصلی از ازدواج ✦

- مدیریت موفق زندگی درگوشناخت ابعاد ازدواج ۱۷
- انگیزه‌های گوناگون افراد از ازدواج ۱۷
- انگیزه‌های نادرست از ازدواج، منشأ اختلافات خانوادگی ۱۹
- ترکیهٔ نفس؛ هدف اصلی ازدواج ۲۲
- ازدواج عامل ظهوررذایل پنهان نفس ۲۳
- پیامدهای داشتن انگیزهٔ نادرست از ازدواج ۲۵
- آرامش؛ یکی از اهداف ازدواج ۲۷
- ✦: حقیقت آرامش ۲۸
- معنای مودت و رحمت ۲۹
- هدف نهایی، رسیدن به تکامل ۳۱

﴿ گفتار دَوّم ◉ انتخاب همسر ﴾

- ۳۵..... رویکرد وظیفه محوری در انتخاب همسر
- ۳۷..... ﴿ آرامش در سایه پذیرش تقدیر الهی از همسر انتخاب شده
- ۳۹..... تحقیق پیش از ازدواج، در حد متعارف
- ۴۰..... معیارهای اصلی در انتخاب همسر
- ۴۱..... کشف لایه‌های پنهان شخصیت پس از ازدواج
- ۴۴..... پیشنهاد مطالعه برخی از آثار، ترجیحاً پس از ازدواج

﴿ گفتار سوّم ◉ نقش و جایگاه زن و مرد در خانواده ﴾

- ۴۸..... نقش عقل و عاطفه در مدیریت خانواده
- ۴۹..... مرد، مسئول مدیریت و حل مشکلات خانواده
- ۵۱..... الگوبرداری مرد از مدیریت علوی در واحد خانواده
- ۵۲..... ﴿ خانواده؛ کشوری کوچک با پیچیدگی‌های بزرگ
- ۵۳..... معنای قیومیت و سرپرستی
- ۵۴..... هماهنگی قلب و مغز در حیات خانوادگی
- ۵۶..... مکمل بودن زن و مرد در خانواده
- ۵۸..... حقوق متقابل و تکالیف الهی در خانه
- ۵۹..... نیازهای روحی زن و مرد به یکدیگر
- ۶۱..... زن؛ امانت الهی

﴿ گفتار چهارم ◉ ریشهٔ مشکلات و اختلافات خانوادگی ﴾

- خودبرتری و منیت؛ ریشهٔ اصلی مشکلات خانواده ۶۹
- درمان منیت‌ها با توجه به خلقت انسان از خاک ۷۰
- راه‌حل مشکلات انسان در تعالیم قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام ۷۴

﴿ گفتار پنجم ◉ نقش اصلاح اعتقادات در حل مشکلات خانوادگی ﴾

- ریشهٔ رفتار انسان در عقاید و درک او از عالم هستی ۷۹
- ﴿ تقویت اعتقاد الهی بر پایهٔ فطرت توحیدی ۸۱
- نقش والدین در مراقبت از حس فطرت توحیدی فرزند ۸۴
- توجه به تفاوت خدای فطری با خدای خیالی ۸۵
- معنای لقای خداوند ۸۷
- لقای الهی، با رسیدن به معرفت فطری ۸۹

﴿ گفتار ششم ◉ سلوک قرآنی زن و مرد ﴾

- معیارهای برتری زن و مرد از منظر قرآن ۹۵
- جایگاه صبر در سلوک زن و مرد ۹۶
- ﴿ معنای صبر و جایگاه آن در قرآن ۹۶
- ﴿ آثار داشتن شرح صدر و حلم ۱۰۰
- ﴿ پیامدهای کم‌ظرفیتی و بی‌صبری انسان در خانواده ۱۰۲
- ﴿ رابطهٔ نماز با قطع توجه از عالم ماده و گسترش ظرفیت وجودی ۱۰۴
- ﴿ آثار ذکر و توجه الهی در رفتار و اخلاق انسان ۱۰۷

● گنجینه اسرار / سیری در موضوع ازدواج و زندگی مشترک ●

- جایگاه خشیت الهی در سلوک زن و مرد ۱۰۹
- جایگاه تصدق و صدقه در سلوک زن و مرد ۱۱۲
- ❖ معنای اصلی صدقه و رابطه آن با خشوع ۱۱۲
- ❖ جریان صدقه در زندگی خانوادگی و اجتماعی ۱۱۵
- جایگاه روزه در سلوک زن و مرد ۱۱۸
- ❖ معنای اصلی روزه و اهمیت روزه فکراز خیالات ۱۱۸
- ❖ توصیه ای برای روزه فکر ۱۲۰
- ❖ رابطه روزه و حقیقت تقوا ۱۲۱
- کتابنامه ۱۲۵